

مثبت و منفی در قانون اساسی موقت عراق

تهیه و تنظیم: الهام ستاری

حکومت انتقالی عراق رسید و این در حالی بود که ۱۲ عضو شیعه این شورا از مخالفان شدید تصویب قانون اساسی موقت عراق بودند.

«مثبت» و «منفی» در قانون اساسی

موقت عراق بیشتر وقتی معنا پیدا می کند که موافقان و مخالفان با اشاره به بندهایی از این قانون به مثبت یا منفی بودن اشاره دارند. اما چون اظهارات موافق و مخالف را نیز می توان به نوعی اشارات کلی به نکات مثبت و منفی دانست، در این گزارش ابتدا به نقطه نظرانی که قانون اساسی موقت عراق را مثبت دانسته اند، اشاره شده و سپس نکات منفی این قانون در دیدگاه مسئولان و کارشناسان عراقی و غیرعراقی بررسی شده است. با توجه به اینکه اظهار نظرها تا حدودی تحت تأثیر یکدیگر بوده، یک بررسی تاریخی برای این گزارش انتخاب شده است؛ یعنی ابتدا همه نظرات مثبت که از ۱۷ اسفند ماه - یک روز قبل از زمان تصویب این قانون - تا پایان سال ۱۳۸۲ از سوی خبرگزاریهای داخلی و خارجی در چارچوب گزارش و مصاحبه آورده شده است، ارایه می شود و سپس به نکات منفی پرداخته خواهد شد. در پایان نیز دو

قانون اساسی موقت عراق که در ۸ مارس ۲۰۰۴ و برابر با ۱۸ اسفند ۱۳۸۲ پس از یک دوره کوتاه حمایتها و مخالفتهای شدید به تصویب رسید، دست کم برای افکار عمومی مردم ایران یک اقدام غیرمترقبه بود، اگر چه نمی توان ادعا کرد که مردم عراق یا مردم کشورهای دیگر که اخبار عراق را دنبال می کنند، هشیارانه منتظر تدوین و تصویب این قانون بودند.

وقتی خبر از تدوین قانون اساسی

موقت عراق داده شد، تعدادی از موافقان و مخالفان با اشاره به نکات مثبت و منفی به سراغ واژه های زیبا و زشت رفتند. مخالفان این قانون را بمب ساعتی قلمداد کردند و موافقان هم گفتند که از شکل گیری مردم سالاری در عراق صحبت به میان آوردند و در واقع بدون آنکه زمانی برای تعویق در تصویب این قانون پذیرفته شود، در ۱۸ اسفند ماه به امضای هر ۲۵ عضو شورای

گزارش برای آشنایی مختصر قانون اساسی موقت عراق و موقعیت کشور عراق ارایه شده است. بنابراین، در این بررسی تاریخی ابتدا بیشتر نظرات مثبت را می‌شنویم. برخی مدعی شده‌اند این مثبت بودن تحت تأثیر رسانه‌های خبری غربی برای حمایت از تصویب قانون اساسی موقت عراق بوده است و سپس در زمانی که این قانون به تصویب می‌رسد، نظرات مختلفی درباره نکات منفی قانون اساسی موقت عراق به روی تلکس خبرگزاریها می‌رود. گفته شده است نکات منفی این موضوع با سرعت تدوین و تصویب این قانون بی‌ارتباط نیست؛ زیرا وقتی تدوین یک قانون ناگهان مطرح شود و به سرعت به تصویب برسد، فرصتی برای مخالفان باقی نمی‌ماند. اگرچه واحد مرکزی خبر در ۱۸ اسفندماه از قول حمید الکفایی، سخنگوی شورای حکومت انتقالی عراق، در مصاحبه با شبکه تلویزیونی ای.ان.ان گزارش داده بود که تهیه قانون اساسی موقت عراق یک ساعته نبوده بلکه برای تدوین آن ماهها گفتگو و مشورت شده است.

نظرات مثبت درباره قانون اساسی موقت عراق

بهترین قانون تاریخ عراق

نظرات مثبت درباره قانون اساسی موقت عراق با آنکه از نظر زمانی زودتر از نظرات منفی مطرح شد و بازتاب بیشتری داشت، نسبت به نظرات منفی بسیار کمتر بود و از سوی عده‌ای خاص مطرح شد.

حمید الکفایی، سخنگوی شورای حکومت انتقالی عراق، از جمله کسانی بود که نظرات مثبت را مطرح کرد. وی در مصاحبه با شبکه تلویزیونی ای.ان.ان عنوان کرد: قانون اساسی موقت عراق بهترین قانونی است که تاکنون در عراق تدوین و تصویب شده و در آن به منافع مردم کشور عراق توجه شده است. تهیه این قانون یک شبه نبوده بلکه درباره آن ماهها گفتگو و مشورت شده است.

پیش‌بینی مفاد جدید

عبدالحسین شعبان، کارشناس حقوق بین‌الملل، نیز نظرات مثبتی درباره قانون اساسی موقت عراق دارد. وی در

مصاحبه با شبکه تلویزیونی ای.ان.ان می گوید: از نکات مثبت قانون اساسی موقت عراق، پیش بینی تشکیل نظام فدرالی و دموکراتیک است که چنین مفادی در قانونهای گذشته عراق وجود نداشت. مفادی هم به حقوق و نقش زنان، ممنوعیت آزار و شکنجه و گسترش آزادیهای عمومی و فردی اختصاص دارد.

نفع هر دو کشور عراق و ایران

جمشید انصاری، استاندار آذربایجان غربی هم نکته مثبتی را در قانون اساسی موقت عراق کشف کرده است. وی در این مورد اظهار می دارد: چون در قانون اساسی عراق بحث عراق واحد مطرح می شود، جریانهای خاصی که در پی تعریف قومیتی بودند، خوشحال نیستند و استانهای مجاور مرز ایران مجبور می شوند روابط قوی تری با ایران داشته باشند که به نفع هر دو کشور است.

تضمین وحدت ملی

دکتر محمود عثمان، عضو شورای حکومت انتقالی عراق، به چند نکته مثبت در قانون اساسی موقت عراق اشاره کرد و می گوید: اعلام اسلام به عنوان دین رسمی آزادیهای فردی به مردم، تفکیک قسوی سه گانه و ایجاد نظام فدرالی دموکراتیک تکثرگرا از نکات قوت و مثبت قانون اساسی موقت عراق است. این قانون وحدت ملی را تضمین و تا حد زیادی اصول دموکراسی را در دوره انتقالی ایجاد می کند.

کردها از همه خوشحال ترند

کردها در تصویب قانون اساسی موقت عراق از همه خوشحال ترند. واحد مرکزی

یکسان قلمداد شدن اقلیتها

دکتر خضیر فاضل عباس، وزیر بهداشت و از مسئولان حزب

موقت عراق ابتدا از سوی آیت الله سید علی سیستانی، با نفوذترین روحانی شیعه عراق و نمایندگان مطرح شد. وی اظهار داشت: قانون اساسی موقت عراق دستیابی به منشوری دایمی را برای عراق دشوارتر می کند و این قانون موانعی برای دستیابی به قانون اساسی دایمی به وجود می آورد. آیت الله سیستانی افزوده است: هر قانونی که

برای یک دوره انتقالی تهیه و تدوین شود، مادامی که مجمع ملی منتخب مردم عراق آن را تأیید نکند، مشروعیت نخواهد داشت. با این همه، موفق الربیعی عضو شورای حکومتی عراق گفته است: اعتراضات سیستانی درباره مشروع نبودن قانون اساسی موقت عراق، به معنای لغو آن نیست.

همچنین عدنان السعدی، معاون ابراهیم جعفری رییس حزب الدعوه اسلامی عراق، اظهار می دارد: اعتراضات سیستانی به معنای آن نیست که نمی توان قانون اساسی موقت عراق را اجرا کرد. محمود عثمان، عضو شورای حکومت انتقالی عراق، می گوید: در تدوین قانون اساسی موقت عراق از قوانین اساسی کشورهای فدرالی مثل کانادا، سوئیس، هند، مالزی، آمریکا و غیره استفاده

خبر از قول جلال طالبانی، رهبر اتحادیه میهنی کردستان و عضو شورای حکومت انتقالی عراق می گوید: با تصویب قانون اساسی موقت عراق، تاج مردم سالاری بر سر عراق نهاده شد و باید مسرور باشیم. قانون اساسی موقت هیچ گونه ابهامی ندارد و مردم با تثبیت قدرت پس از انتخابات صاحب آزادی و کرامت می شوند.

نقطه آغاز برای مرحله جدید

سید محمد بحر العلوم، رییس دوره ای شورای حکومت انتقالی عراق، در یک کنفرانس خبری در ۲۰ اسفند اظهار داشت: قانون اساسی موقت عراق نقطه آغازی برای مرحله جدیدی در تاریخ عراق است. با این قانون همه گروهها در روند سیاسی کشور سهیم می شوند و امضای آن اداره عراق را برای پایان دادن به اشغالگری فراهم می کند.

نظرات منفی درباره قانون اساسی موقت عراق

آیت الله سیستانی. مخالف اول

نقطه نظرات مخالف با قانون اساسی

شده است و این مسئله ارتباطی به سیاستهای این کشور ندارد.

ابهام دارد

مزره الدلیمی، رییس جمعیت دفاع از ملت عراق اظهار می کند: در قانون اساسی موقت عراق به هویت عربی عراق توجه چندانی نشده است و معلوم نیست جایگاه عراق در اتحادیه عرب کجاست. الدلیمی می افزاید: ضوابط و قوانین مربوط به جنسیت در قانون اساسی موقت عراق ابهام دارد و این قانون به طور کلی نکات مبهم زیادی دارد که از پیامدهای آن گام برداشتن به سوی تجزیه عراق است.

هلند، می گوید: در مورد نقش اسلام در امور عراق در قانون اساسی موقت ابهام وجود دارد. براساس این قانون، اسلام دین رسمی است اما خواست شیعیان برای حاکمیت قوانین اسلامی با اظهار این مطلب که شریعت فقط یکی از منابع است و نه منبع اصلی و یا تنها منبع، اجرا نشده است.

حق و تونباید باشد

ابراهیم جعفری، یکی از ۱۳ شیعه عضو شورای حاکم عراق، حق و تون و درج مطلبی که مانع ایجاد تغییرات در قانون اساسی می شود، از نکات منفی قانون اساسی موقت عراق است.

همه باید عربی حرف بزنند

جماعت اخوان المسلمین اردن از مردم عراق می خواهد قانون اساسی موقت عراق را رد کنند. زیرا باید اسلام تنها منبع قانون گذاری و زبان عربی، زبان همه مردم عراق باشد.

استاد دانشگاههای هلند چه گفت؟

عصام الخفاجی، استاد دانشگاههای

بمب ساعتی

آیت الله تقی مدرسی، از مراجع عراق، با به کار بردن واژه «بمب ساعتی» اظهار می کند: نظام فدراتیو در قانون اساسی موقت عراق به مثابه بمب ساعتی است که در صور انفجار جنگ داخلی در پی دارد؛ زیرا به کردها حق می دهد هر موضوعی را که ملت عراق درباره نظام فدراتیو عراق پیشنهاد کند، و تون کنند و این به معنی تحمیل حکومت

فدرال بر اکثریت مردم یعنی اعراب است. الحیات در همان روز نوشت که سیدجواد خوبی، دبیرکل مؤسسه خوبی در لندن، نیز از موضع کردها در قبال قانون اساسی موقت عراق انتقاد کرده است.

آمریکایی است

روزنامه عراقی الفرات می نویسد: قانون اساسی موقت عراق در ظاهر عراقی اما در حقیقت آمریکایی است و جای تعجب است که کسانی که از امضای این قانون به علت وجود اشکال در آن امتناع کرده بودند، بدون آنکه تغییر در متن قانون داده شود، آن را امضا کردند.

دموکراسی را نقض می کند
معاون دبیرکل حزب کار مصر با بیان این مطلب که قانون اساسی موقت عراق، امتیاز آمریکا به کردهای عراق است، می گوید: بند ۶۱ این قانون آشکارا باجی به کردهای عراق است که از سال ۱۹۹۱ تاکنون با آمریکا همراهی کرده اند.

سرنوشت اکثریت به دست اقلیت می افتد
فیصل جلول، نویسنده و تحلیلگر سیاسی مقیم فرانسه، اظهار می دارد: امتیازات قانون اساسی موقت عراق برای کردها نه تنها موجب نگرانی ترکیه است،

بلکه دیگر کشورهای منطقه را نیز نگران می‌کند. این تحلیلگر سیاسی می‌افزاید: ترکیه نگران آن است که حق وتویی که به کردهای عراق درباره آینده سیاسی عراق و قانون اساسی آن داده شده و حتی فراتر از آن سپردن ریاست سرویس اطلاعات عراق به کردها، ممکن است زمینه اقدام و فعالیت کردها برای گردهم آوردن کردهای ساکن کشورهای خاورمیانه و اقدامات بعدی شود و اگر چنین شود به طور قطع شعله‌های جنگی طولانی در منطقه فروزان خواهد شد. جلول می‌افزاید: زمانی که سرویس اطلاعات عراق و دیگر مناصب و مسئولیتها در عراق به کردها سپرده شود، آنها این امکان را پیدا خواهند کرد که دایره فعالیت خود را به خاک ترکیه نیز بکشانند و از کردهای ترکیه و دیگر کشورهای منطقه برای تشکیل کشور بزرگ کرد که آرزوی آنهاست، حمایت کنند و این باعث بی‌ثباتی منطقه می‌شود.

وی همچنین می‌گوید: البته این فقط ترکیه نیست که باید ناراضی باشد، بلکه سوریه، ایران و دیگر کشورهای عربی نیز می‌توانند از قانون اساسی موقت عراق ناراضی

باشند؛ چرا که زمینه‌های بی‌ثباتی در منطقه حساس خاورمیانه در حال شکل‌گیری است. جلول به هر حال معتقد است: از مهم‌ترین نکات منفی قانون اساسی موقت عراق موکول کردن سرنوشت اکثریت مردم عراق یعنی شیعیان به تصمیم اقلیت است. از نظر وی، قانون اساسی موقت به حکومت انتقالی اجازه داده است که با اشغالگران آمریکایی معاهده امضا کند و آیت‌الله سیستانی که از مراجع مهم عراق است، شورای علمای اهل سنت عراق و شمار زیادی از عراقی‌ها نیز با آن مخالفند، اما قانون اساسی موقت عراق به این مخالفتها توجهی نکرده و به گرایشهای دموکراتیک ضد ادامه اشغال عراق اهمیتی نداده است.

نتایج وخیمی دارد

جابر حبیب جابر، تحلیلگر عراقی در مصاحبه با الجزیره با اشاره به اظهارات احمد الصافی، نماینده آیت‌الله سیستانی، در خصوص مضحک بودن قانون اساسی موقت عراق می‌گوید: به این قانون به ویژه در زمینه تابعیت دوگانه اشکالاتی وارد است. این قانون باید اصلاح شود و گرنه نتایج وخیمی خواهد داشت.

فقط یک آرزوی زیباست

شورای حاکم کنونی بر سر قدرت بعد از انتقال حکومت مشاهده کرد و کاخ سفید نیز باید به نبرد بی پایان وزارت دفاع و وزارت خارجه خاتمه بخشد. ایالات متحده همچنین باید مسئله فقدان امنیت را مورد توجه قرار دهد و ضروری است که نیروهای ائتلاف حضوری مهم در جوامع عراقی داشته باشند. نیروهای امنیتی عراق به آموزش و تجهیزات بیشتر برای تأمین امنیت نیاز دارند و لازم است تا چند سال دیگر تحت نظارت باشند. کراکر در پایان به واشنگتن توصیه می کند که تمایل خود را برای ایفای نقش تقویت کننده در عراق در سالهای آینده - صرف نظر از آنکه چه دولتی در آمریکا بر سر کار خواهد آمد - ابراز کند. زیرا کسانی که می خواهند مشکل ایجاد کنند، منتظر خروج آمریکا از عراق خواهند بود. در غیر این صورت قانون اساسی موقت عراق و انتقال آن به سوی مردم سالاری، چیزی بیش از آرزوهای زیبا نخواهد بود.

برای بازگشت یهودیان نوشته شده

سید احمد الصافی، نماینده آیت الله سیستانی، در خطبه های نماز جمعه شهر

کراکر، مقام سابق وزارت خارجه آمریکا و یکی از مدیران پروژه بازسازی پس از جنگ عراق، معتقد است: پیش نویس قانون اساسی جدید عراق به سه عنصر شفافیت، مشروعیت و امنیت، نپرداخته است. این آمریکایی همچنین دخالت ندادن مردم عراق در تهیه پیش نویس را یادآور شده و گفت: به دست آوردن رضایت گسترده مردم عراق در قبال قانونی که قرار است به مدت ۱۸ ماه بر آنان حاکم باشد، ضروری است، به ویژه آنکه آیت الله سیستانی مشروعیت قانون اساسی را نپذیرفته است. کراکر همچنین متذکر شده است که مسایل امنیتی در پیش نویس مزبور چندان مورد توجه قرار نگرفته و شامل توافق در مورد استقرار نیروهای آمریکایی در عراق بعد از ۹ تیر نیست. (در ۹ تیرماه ۸۳ قرار است قدرت از نیروهای اشغالگر به نمایندگان مردم عراق سپرده شود.) به گفته وی، آمریکا و شورای حکومتی عراق باید روشن کنند که پس از ۹ تیر چه اتفاقی رخ خواهد داد. به نظر وی عراقی ها باید در انتخاب دولت موقت شرکت داشته باشند. این امر را نمی توان با حفظ

کربلا گفته است: قانون اساسی موقت عراق به دست اشغالگرن تدوین شده تا زمینه بازگشت یهودیان را به عراق فراهم کند و آنها پستهای حکومتی را در دست گیرند. قانون اساسی موقت عراق، قانون نیست بلکه یک بازی تاریخی و مصیبتی خطرناک برای عراق است.

ترکیه نگران است

ترکیه هم از قانون اساسی عراق نگران است. وزارت امور خارجه ترکیه با اشاره به اینکه قانون اساسی موقت عراق عملاً بر حکومت خودمختاری در کردستان تأکید داشته است، اعلام کرد: آنکارا باید از این پس در این خصوص واقع‌گرا باشد. وزارت خارجه ترکیه همچنین درباره بروز جنگهای داخلی ناشی از پیامدهای قانون اساسی موقت عراق هشدار داد.

ستمی به مردم عراق و تاریخش

حامد خفاف، نماینده آیت الله سیدعلی سیستانی در لبنان قانون اساسی موقت عراق را ضربه‌ای به وحدت ملی و تمامیت ارضی این کشور می‌داند. خفاف

افزود قانون اساسی موقت عراق را بر بنیاد تقسیمات نژادی تنظیم شده می‌داند و به نظر او هنگامی که اعضای شورای حکومت انتقالی درصدد امضای آن بودند، آیت الله سیستانی اعلام کرد که این قانون مانع جدی برای تدوین قانون اساسی دایم خواهد بود.

خفاف تأکید کرد: امضای

قانون اساسی موقت به زیان همه قومیتها و

پیروان ادیان و مذاهب عراق و از آن میان،

شیعیان است که بر ضرورت حفظ وحدت و

یک‌پارچگی آن سرزمین هم صدا هستند.

نماینده آیت الله سیستانی می‌گوید: در ماده

۱۲ این قانون آمده است که برای تغییر

هریک از مواد آن به موافقت دو سوم اعضای

مجلس قانون گذاری عراق و هیأت ریسه آن

نیاز است، حال آنکه هنوز اعضای این مجلس

و شرح وظایف هیأت ریسه تعیین و تدوین

نشده است. وی می‌افزاید: مطابق این ماده

در صورتی که ۷۰ درصد نمایندگان مجلس

قانون گذاری خواستار تغییر مواد

قانون اساسی موقت باشند، ولی با مخالفت

یکی از اعضای هیأت ریسه روبه رو شوند،

درخواست آنان رد خواهد شد. خفاف تصریح

می‌کند: قانون اساسی موقت عراق به وسیله

افرادی که نیروهای آمریکایی آنان را تعیین کرده اند تهیه و تنظیم شده است و آنها این اجازه را ندارند که پیش شرط‌های خود را بر مجلس آینده نمایندگان عراق تحمیل کنند. به گفته وی، گنجاندن دو زبان عربی و کردی به عنوان دو زبان رسمی در قانون اساسی موقت، ستمی به مردم عراق و تاریخ آن کشور است و این نگرانی را به وجود می‌آورد که در تدوین این قانون تنها منافع کردها لحاظ شده است.

بررسی نکاتی از قانون اساسی موقت عراق

در مقدمه قانون اساسی موقت عراق آمده است که این ملت با هر نوع خشونت به ویژه هنگامی که از آن به عنوان یکی از ابزارهای حکومت استفاده شود، مخالف است. بر اساس بند (ب) ماده اول این قانون، قانون موقت عراق برای دوره انتقالی تدوین شده و این دوره خود به دو مرحله تقسیم می‌شود. در بند (ج) همین ماده آمده است که مرحله نخست با تشکیل یک حکومت صاحب حاکمیت که قدرت را در ۳۰ ژوئن ۲۰۰۴ میلادی (دهم تیرماه سال ۸۳، زمان

انتقال قدرت از تشکیلات اشغالگر به عراقی‌ها) به دست می‌گیرد، آغاز می‌شود. در بند (د) ماده مزبور آمده است که مرحله دوم پس از برگزاری انتخاب شورای ملی آغاز می‌شود که بر اساس نص قانون حد اکثر زمان آن ۳۱ ژانویه ۲۰۰۵ میلادی (۱۰ دی ماه ۱۳۸۳) است. در ادامه این بند آمده است که بر اساس قانون اساسی دایم عراق، با تشکیل دولت عراق، مرحله دوم دوره انتقالی پایان می‌پذیرد. در ماده دوم نیز آمده است که تعدیل و اصلاح در قانون فقط در صورتی امکان پذیر است که سه چهارم اعضای شورای ملی عراق به آن رأی دهند و شورای رهبری با آن موافق باشد.

در ماده چهارم این قانون نوع نظام حکومتی، «جمهوری فدرالی دموکراتیک نکتزگرا» معرفی شده که قدرت در آن بین حکومت مرکزی، حکومت‌های فدرالی، استانداری‌ها، شهرداری‌ها و شوراهای محلی تقسیم می‌شود. بر اساس ماده یازدهم شده، نظام فدرالی بر اساس حقایق جغرافیایی، تاریخی و جدایی بین قوا بنیان نهاده شده است، نه بر اساس اصالت، نژاد، قومیت و مذاهب.

در ماده هفتم نیز آمده که اسلام دین رسمی کشور و مصدر قانون گذاری است و امکان ندارد که قوانینی مخالف اصول دین اسلام و دموکراسی و همچنین حقوق ذکر شده در فصل دوم قانون تصویب شود.

در ماده نهم قانون اساسی موقت عراق، زبانهای عربی و کردی زبانهای رسمی این کشور اعلام شده و در عین حال این حق برای عراقی ها محفوظ است که هر کس با زبان مادری خود اعم از ترکمنی، سریانی یا ارمنی یا هر زبان دیگر در مؤسسه های آموزشی براساس قوانین آموزش و پرورش، آموزش ببیند.

در بند (ج) ماده یازدهم نیز آمده که هر عراقی حق دارد که بیش از یک شناسنامه داشته باشد.

ماده ۲۴، قوای مجریه، قضاییه و مقننه را برای دوره انتقالی نام برده و نوشته که حکومت دوره انتقالی دارای یک شورای ملی، شورای رهبری، نهاد قضایی و کابینه دولت است که نخست وزیر هم وابسته به آن است.

در بند (ج) ماده بیست و هفتم نیز تصریح شده که نیروهای مسلح و از جمله

نظامیان شاغل در وزارت دفاع یا هریک از ادارات تابعه آن، نمی توانند خود را برای کسب مناصب سیاسی کاندیدا کنند و اجازه فعالیت تبلیغاتی برای سایر کاندیداها ندارند. در بند (ه) همین ماده نیز آمده است که دولت انتقالی عراق به اجرای همه تعهدات بین المللی خود در خصوص ممانعت از انتشار، توسعه، تولید و استفاده از سلاحهای اتمی، شیمیایی و بیولوژی پایبند است.

ماده ۲۹ قانون نیز نوشته است: به محضی که حکومت انتقالی عراق حاکمیت کامل را به دست گرفت، دوره حاکمیت تشکیلات موقت ائتلاف پایان پذیرفته و وظیفه شورای حکومتی پایان یافته تلقی می شود.

بند (ج) ماده سی ام نیز سهم زنان از کرسی های شورای ملی را حداقل یک چهارم کل اعضا عنوان کرده است.

ماده سی و یکم بند (آ) تعداد اعضای شورای ملی را ۲۷۵ نفر برشمرده است.

در ماده ۵۳ نیز به موضوع حکومت خودمختار کردستان اشاره شده و آمده است: قانون جدید، حکومت منطقه کردستان را به

عنوان حکومت رسمی مناطقی که از ۱۹ مارس ۲۰۰۳ میلادی (۲۸ اسفند ماه ۱۳۸۱) اداره می‌شد و شامل استانهای دهوک، اربیل، سلیمانیه، کرکوک، دیالی و نینواست به رسمیت می‌شناسد. در ادامه این بند تصریح شده که منظور از اصطلاح حکومت منطقه کردستان همان پارلمان ملی کردستان و هیأت دولت و تشکیلات قضات در این منطقه است. در بند (ج) نیز آمده که به غیر از بغداد و کرکوک، سایر استانها می‌توانند در صورت تمایل مناطق فدرالی ایجاد کنند.

در ماده ۷۱ به موضوع نوشتن قانون اساسی و به همه پرسى گذاشتن آن اشاره شده و در بند (ج) که بیشترین بحث و جدلها را به همراه داشت، آمده است: همه پرسى برای قانون اساسی دایمی هنگامی موفقیت آمیز و پیش نویس آن وقتی مورد تأیید است که اکثریت مردم عراق به آن رأی مثبت دهند و دو سوم ساکنان سه استان یا بیشتر به آن رأی منفی ندهند.

در ادامه این ماده آمده است: اگر قانون اساسی از سوی مردم رد شود، شورای ملی منحل شده و باید انتخابات تازه حداکثر

تا ۱۵ ژانویه ۲۰۰۵ (۲۶ دی ماه ۱۳۸۳) برگزار شود و شورای ملی و حکومت انتقالی جدید مسئولیت را بر عهده خواهند گرفت و شورای ملی جدید نوشتن پیش نویس قانون اساسی دایمی عراق را از نو آغاز می‌کند.

آنچه در فوق آمده نکات مهم قانون موقت عراق برای دوره انتقالی است که با تدوین قانون اساسی عراق در اوایل سال ۲۰۰۵ میلادی، اعتبار این قانون موقت پایان می‌پذیرد. قانون موقت عراق که عنوان صحیحش «قانون اداره کشور عراق برای دوره انتقالی» است، شامل ۹ فصل و ۶۲ ماده است.

